

Landskap: Blekinge Upptecknat av: A. L. Hekström
Härad: Bräkne Adress: Karlskrona
Socken: Olshult Berättat av: En Eva Andersson
Uppteckningsår: 1986 Född år 1853 i Almundsryd, Små.

Uppteckningen rör Binn och biskötsel s. 1-17.

(men bär i
Belgiskt sedan
sin föttnings år)
(13)

Birr och biskötsel.Rökning av birr.

För rökta man ihjäl bier (slaktade dem).
Man grävde en håla i jorden och satte ner svavelsten.
Sedan lände man eld och satte kupan örr. Bina dog
då och man tog ut dem. Sedan kramade man
ut honungen m. händerna och silade den genom
en fäter duk. Man tog sedan vara på de goda
skotten (= bollarna). Vaset koktes i vatten och
siltes genom en duk eller påse. Man fick ho-
nungvattnet av bollarna, sedan honungen
kramats ut. Detta användes till lingon. I
slutet på augusti brukade de röka bina.

Vildhonung.

En gång, då bina svärmade hemma, byggde de i

en hög aspslubbo. Det blev många liter honung där. Slubben fick sågas ner, och bina, som blivit vilda, rökades ibjäl, innan man kunde få honungen.

Humlehonung tillvaratogs även. Den var viter och söter och goer. Humlorna bygger i jorden. De gör ett skott (= knöl). Man kan få en mat-sked eller en tesked med honung ur ett sådant skott. När humlan kryper ner, kan man följa efter med fingren. Det är ej farligt, för humlan stöts inte, åtminstone bara lite. Hon har inget sticl i gaddan.

Bihus.

Nu har man hus av trä till biev. När de svärma, får man in dem i halmkupor och "manar" sedan in dem i trähus.

När de väl har gjord själva kupor av halv.

Beskrivning Till Holmkupor (se bild!)

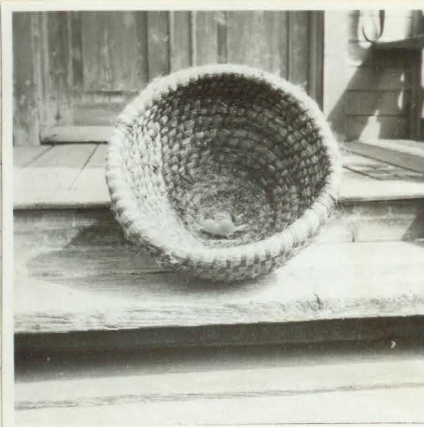
Meddelad av Olof Karlsson
Belgaret.

Den runda kupan köpt 1917 av Sven Olsson,
Gummagölsmåla, med 20 kg. honung i. O. Karlsson "Frum-
made ut" bina. De kunde ej ta ut dem själva. H.
sätte en annan kupan på kanten och fäste med
H-humsspike lister som stöd. Med rökpust gar han
dem (= bina) rök underifrån och byts med
käppar på kupan. När visen gick upp, gick alla upp.
Sedan pressades kakorna öf (kramades genom ren
handduk =) honungen krystes ut.

Bild nästa sida!

a.

b.

Holmkupor.
(här blef Karlsson)

"Sågra" skott i en kupor

Träskupor.
(Joh. Wikström)

Bom (= bollen) slog de ihop med
Träkrabbar. Tynbräder eller vad för virke som
helst användes. Ett hål gjordes i toppen på kupan.
En plugg sattes i detta hål. Man
öppnade lite, för att bina skulle
få luft, eljest "påsade" de. (+ bild!)
Då får man lägga en kranse un-
der kupan, så att bina få plats,
för när de påsa, så dra de inte.

Skriv endast på denna sida!

d.

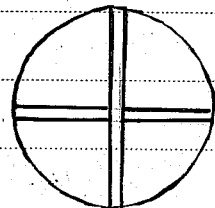
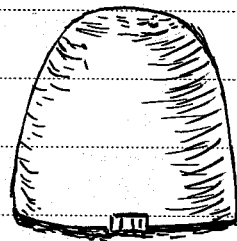

Bina
"påsa."

Mor Evas far virade halmen och
fräddade den genom ett horn (jfr ett fjälhorn
utseende!), så den skulle bli jämntjock. Sedan
syddes kupan med spår av vide. Hade man
"simmor" (= snören), så gick det "nimmare" (= bättre).
Sedan kretades en träbit till. Tre små hål som
ingångar för bier gjordes i denna, och den lades
under kupan.

Sist klenade de igen kupan
med fädynga (= kogödsel.) Bina lycker mer
om detta än om lera. Ett kors sättes
mit i kupan för bina att bygga på.
Detta gjordes av vanliga träpinnar tjocka
som ett tillfinger. 2 kors sattes i stora
kupan, ett uppevid och ett längre ned.

Alla skottan fick försöras i de
gamla kuporna. Sedan kunde kuporna

Horisontell
genomsk. av kupa.

änyo användas för nya siärmar. Bina dör ut, när de bli gamla. Vi hade så många bin hemma, att vi fisk 100 lit. honung ett år. Man hade långa bänkar frammanför husen, där kuporna stod på.

Örnvintring.

På vintern läcktes kuporna med en dubbel halmkupa. En löser hatt sättes på längs och virades ihop däruppe. Man gjorde en trille och satte en pinne i, så det ej regnade in genom öppningen uppvid.

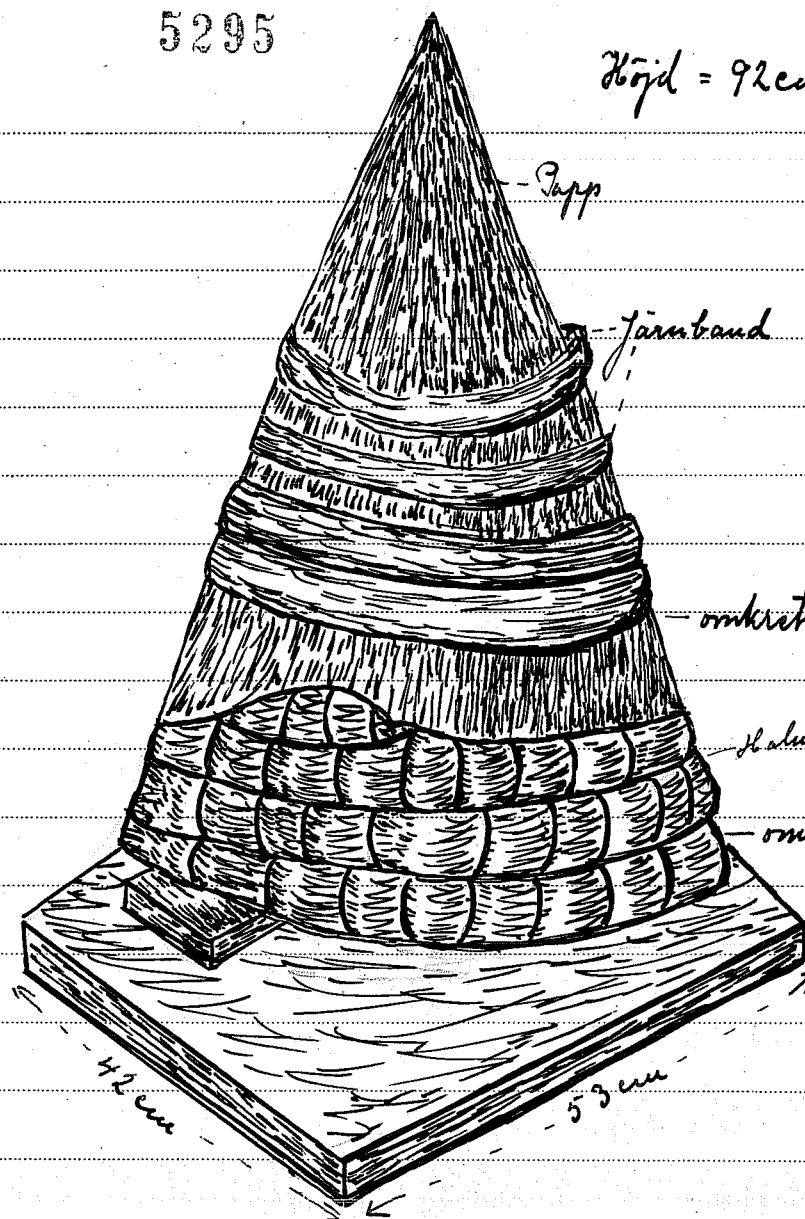
ett annat sätt: Gränbarbar gjordes som skruv och sättes örr. Detta likare, när det regnade.

Dröarna biter bieu "biäl" (= ihjäl) och drar sin ut deru. bljöst äta de (= dröarna) upp honungen.

ett annat slags skyddshatt: se nästa sida!

5295

Skåp av papp, visad
med järnbänd, över
halvkupa.
Från Karlskrona
Vintern 1937.

Höjd = 92 cm.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

omkrets = 125 cm.

halvkupa.

omkrets = 135 cm.

Lernadssätt och arbete.

Visen styr bina. Mer än en vise blir i en kupa, en till varje svärm. Om ingen vise är med svärmen, blir det inget av den. Visen känns åtskilder från de andra bina genom att han är smalare.

Biungarna (: ynglet) sitter i kakorna. De kakorna kan man ej bara ha. Alla cellerna äro igenlyskta med vax, när honung är i.

Bina äro arga ibland. Då sticks de. "Lomma" har inte ont av dem. Min son Albert blir sjuk, om bi sticker honom.

Jordvispor bygger i jorden. En gång Fram-pade hästen i ett sådant bo. Han blev alldeles vild.

Jag" trädde på ett vispaskott. Höll på att sticka mig fördärvader, "bärfotad" som jag var.

De som skita bina, bli ej stuckna.

Samma bi äro ärgare än samma. De små och mörkare äro de stiligaste.

"Dröinnarna" bland bina ha en klunga vid ringen. Dröinnarna ta emot ar arbetsbina och bygga kakorna. Blir sedan ihjälstuckna till last, när det är fullt med hornung. Dröinnarna följa med, när bina svärma.

Kakorna stå i kupan. De, som bygga tvärlom bli förstörda. Tugur vorn (= redla) med det.

Svärming.

Samma svärm kan svärma flera gånger. Första, andra och tredje svärmen. Första svärmen (= försvärmen) svärmar också. Senare svärm kallas "jungfrusvärmen". Tillan händer detta, men det blir ibland. Den ursprungliga kupan kallas "moderkupa".

Bina "kalla". Man får "lys" utaför

kupan. Först gång, de svärma, kallar ej visen, men
sedan andra gången hon svärmar, kallar hon.

När visen i kupan sa: "Ut, ut!"
så svärmade bina där efter, men sa hon:
"Kra, kra," så stannade de och byggde.

Visen har ingen gadd och drömar.
na ej heller. Finns ingen vasa i en kupan, så för
bina. Följer ej visen med, när bina svärma, så
flyga de tillbaka. Spärrgaller sätts nu i kupor
med mer än en vis, så att

den första ej får dölja på visen larver.
*Det är bina som kallar kryggen genom detta galler,
na med hörsel, men visen är för stor att*

"Lörd" när bina svärma. De kom-
ma då i rader. När de sedan
flyga å, får man kasta vatten
efter dem. (Från Skåne berättas,
att ett skott sköts framför dem, för

Spärrgaller och mat-
kopp.

att få dem att vända.) De bli vilda, om de få flyga till skogs. Därför vill man söka förmå dem att "sätta sig." (Man talar också om, att bina ha "sat sig" i fräd eller dylikt.) Man satte då eneruskor och dylikt i jorden, så de skulle sätta sig i dem. Sedan får man pasta dem och ösa in dem i en tom kupa med en fräsked, om de ej vill gå in själva. Soland voro de "illbattiga," men ibland mälla, så att man kunde ösa in dem med händerna.

ett annat sätt: Ett lakar breddes ut på jorden. Sedan sättes bonnen (= botten) på. Ruckan, eller grenen, där binärmen satt sig, ställdes även på lakaret, som sveptes om det hela. Sedan kröp bina in själva i kupan. Gårdens pärmfrä förstördes ibland av värmerna. Man skar nämligen av en "gangel" var gång, så att frädet blev förstört.

För att bina gärna skulle vilja krypa in
i den tomma kupan, klenades honung i denna.
Man quodde ännu kupan med "hundmakäx"
(= hundkäx = en växt). Om råttor varit i kupan,
går bina ej in.

Man "hummade" "utaupa" kupan för
att få in bina. "Mama in dem" i kupan. "Proppra
in dem."

Man röker ännu med lorstis i en pipa
så de går in i hu-
ot (Kallas "röka
in dem") På sam-
ma sätt vid skatt-
ningen, då kakorna
tagas ifrån bina.
Bina rökas då
lätt med lorstis,^{a.}

Rökpust.

Skriv endast på denna sida!

Bina rökas före
skattningen.

så att de bli en smula bedöfvade, "dulna", och ej vilja stickas så lätt.

När de röka bina, får de ha ombundet (Nät om ansiktet och vantar på händerna), eller stickes de för nöd.

Biägaren Gerhard Pettersson
med nät hatt och fulla
honungskakor.

Den bästa honungen får man
från jungblommorna, s. k. "junghonung". Den
är starkare. "Lindhonung" mjukare och lenare.

Man talar om bra biår och dåliga rådana.
(När man får mycket eller litet honung.)

När bina lider brist på föda,
ger man dem socker i honung. Honung

smörjes på en träbit, som man skurit refflor i.
Låt ättern bina detta, eljest dö de.

Numera föras bina på vintern med
suker. (Matköp, se bild ovan!) Under stränga vintrar
äta bina litet. De ligga då i doala. Men under
milda vintrar äta de mycket.

Om fjurbi komma från "naböna"
kan de redic bina dö. Fjurbina biter hål bina
i kappan, om de kunna och få denna. Annars
nåja de sig med att stjåla honung.

Slungning av honung.

Numera slungas honungen (se bilder
och beskrivning å nästa sida!)

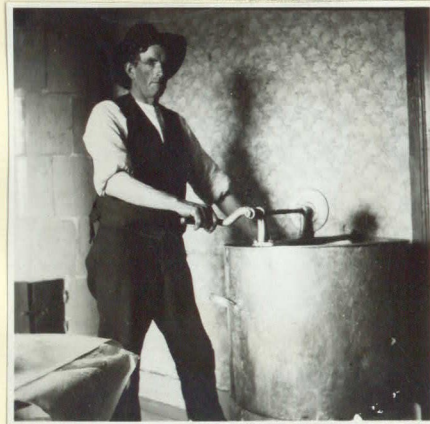
a

b

Veck Tages bord från kakan,

vilken sättes mellan
trä galler och sedan
placeras lodrätt
ned i slungmaskinen.
Flera kakor kunna
samtidigt sättas
ned i denna.

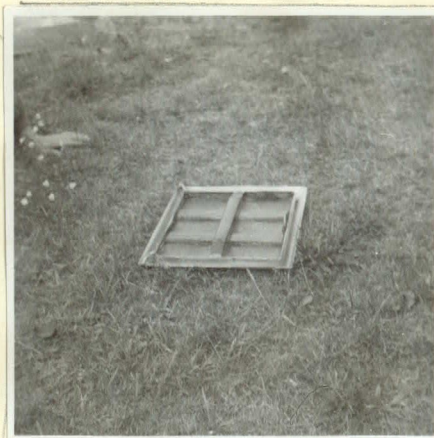
c

Sedan slungas konungsen och får
slutligen rinna
genom en sil,
varfter den
fäppas på
burkar.

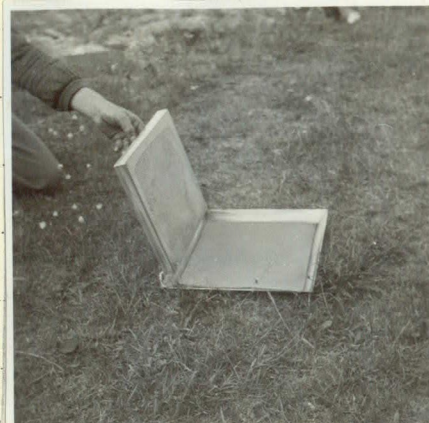
d

SKIV ENAST PÅ DENNA SIDA!

a

Væpress.

b

Pressen öppen m.
en kaka i.

Væcel får man
vara mj. Det pressas
i en press och
användes för nya
kakor. Bina bygga
sedan på detta.

Honungens användning.

Honung användes numera som närings-
medel och även delvis som botemedel. Vid f. ex.
fötkylning kan det användas, alltså mest för
inväntes bruk.

Före fick det även tjäna som botemedel
vid s. k. huskurer ofta även för utväntes bruk.

Här en sådan kur: Man öst ihop havremjöl och honung till en s.k. honungskaka. Denna lades på bölder. Honung drar.

Man byggde för honungsdricka. (Jfr sockerdricka!) Honung och vatten koktes, och man lade drickajäst i och hällde det sedan på flaskor. Detta ansågs hälsosamt och dracks mycket.

"Birkung" = en som har många bi och sköter (t.ex. Olof Karlsson i Belgavet.)

När jag var ung, var jag med om att sälja honung nere i Tyskland. 1 skålpund i vart kår!

16 lod = 1 skålpund

8 " = $\frac{1}{2}$ "

4 " = $\frac{1}{4}$ "

24 otl = 1 lod.